अथ द्वितीयोऽनुवाकः ।

प्रथमानुवाके चतुर्होतृशब्देन सर्व्वहोतृमन्त्रव्यवहार उपपादितः । द्वितीये होतृमन्त्रेण नैमित्तिका अभिधीयन्ते । तत्रादौ तावद्दक्षिणाप्रतिग्रहे कञ्चिद्विशेषं विधत्ते । "दक्षिणां प्रतिगृह्णीष्यन्त्सप्तदशकृत्वोऽपान्यात् । आत्मानमेव समिन्धे । तेजसे वीर्य्याय । अथो प्रजापतिरेवैनां भूत्वा प्रतिगृह्णाति । आत्मनो नार्त्त्यै" इति । अपान्यात् वायोरेकतराकर्षणरूपं निश्वासं कुर्य्यात् । तेन शरीरमध्ये स्थितो भवति । तेजः प्रतिग्रहयोग्यता, वीर्य्यं प्रतिग्रहप्रयुक्तदोषनिवारणसामर्थ्यम्, तदुभयं अनेन निश्वासेन मध्ये तिष्ठति । अपि च प्रजापतेः सप्तदशाक्षरत्वात् सङ्ख्यासाम्येन तद्रूप एवं भूत्वा दक्षिणां प्रतिगृह्णाति ततस्त्वात्मन आर्त्तिः प्रत्यवायरूपो न भवति ॥

अथ होतृमन्त्रेण नैमित्तिकं विधत्ते । "यद्येनमार्त्विज्याद्वृतꣳ मन्तं निर्हरेरन् । आग्नीध्रे जुहुयाद्दशहोतारम् । चतुर्गृहीतेनाज्येन । पुरस्तात् प्रत्यङ् तिष्ठन् । प्रतिलोमं विग्राहम् [१] । प्राणानेवास्योपदासयति" इति । आर्त्विज्यार्थं तं कञ्चिदेनं पुरुषं इतरे यदि दोषेण आर्त्विज्यान्निराकृतवन्तस्तदानीं निराकृतः पुरुषः होमं जुहुयात् । तदा होतृमन्त्रस्य सामाध्वर्य्युरित्येतद्यदन्तिमं वाक्यं तदारभ्य चित्तिःस्रुगित्यादिवाक्ये समाप्तिः प्रातिलोम्यम्, तत्रापि प्रतिवाक्यं विगृह्य पृथक् पृथक् आहुतीर्जुहुयात् । एतस्य यो निराकर्त्ता तस्य प्राणानुपक्षपयति ॥